

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА
ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ»

30 квітня 2025 року

Одеса

УДК 321(477)(063)

С91

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(№ 17 від 26 червня 2025 року)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Каменчук Т.О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Проноза І.І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса 30 квітня 2025 року. Одеса ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025. 253с.

УДК 321(477)(063)

С91

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2025

© Центр соціально-політичних досліджень «POLITICUS», 2025

14. Каменчук Т. О. ІНФОРМАЦІЙНА СФЕРА УКРАЇНИ. НАЦІОНАЛЬНІ ІНТЕРЕСИ ТА ПРІОРИТЕТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ. 67
15. Карагіоз Р. С. ЗМІЦНЕННЯ ПОЛІТИКО ПРАВОВИХ ОСНОВ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЄВРОАТЛАНТИЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ 72
16. Коваль О. А., Проноза І. І. ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО ЯК КЛЮЧОВИЙ РЕСУРС МОДЕРНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ 77
17. Козловська Л. В., Уцеховський М. Ю. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА МІГРАНТІВ-БІЖЕНЦІВ ВІД ВІЙНИ З УКРАЇНИ В УМОВАХ АГРЕСІЇ РФ ТА ЇЇ АДАПТАЦІЯ ДО ЛОКАЛЬНИХ ДЕМОКРАТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ПРИЙМАЮЧИХ КРАЇН ЄС 2022-2025 РР 81
18. Кокорев О. В. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГІБРИДНОЇ АГРЕСІЇ: ЛАНДШАФТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАГРОЗ ДЛЯ УКРАЇНИ 86
19. Краснопольська Т. М. УЧАСТЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ІНСТИТУТУ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ ЯК УМОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ 92
20. Крікуненко С. В. СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МАЛЬОПИС ЯК ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АРТЕФАКТ 98
21. Кропівко В. В. ПОЛІТИЧНА РЕКЛАМА У ЦИФРОВОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СКАСУВАТИ НЕ МОЖНА РЕГУЛЮВАТИ 102
22. Лагутін М. Р. ДИСКУРС НОВИХ МЕДІА ЩОДО НАЦІОНАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ 106
23. Левченко Я. В. ЦИФРОВА ПОЛІТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА ВИКЛИКИ 112
24. Лісовська О. В. Скриль С. А., МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ТА ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ СУЧАСНОСТІ 117
25. Макарець С. В. ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ: ВІД НЕЗАВЕРШЕНИХ ПРОЕКТІВ МИНУЛОГО ДО СТРАТЕГІЇ МАЙБУТНЬОГО (ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА ПОЛІТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ 121
26. Малишенко Л. О. ПУЛЬС СПРОТИВУ ТА ВІДРОДЖЕННЯ: УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО В ДОБУ ВІЙНИ 129

5. *Жарінов О. В. Дезінформаційні кампанії як інструмент гібридно агресії Російської Федерації проти України. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія: Юридичні науки. 2022. № 2(34). С. 44–53.*
6. *Dubov D., Ostapets Y. Countering Disinformation in Ukraine: State Policies and Civil Society Initiatives (2021-2023). Kyiv: Razumkov Centre, 2023. 120 p..*
7. *Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Звіт про стан кіберзахисту України за 2023 рік. Київ, 2024.*
8. *Ткаченко В. О. Використання технології дінфейк в інформаційних війнах: загрози та перспективи протидії. Інформаційна безпека людини, суспільства, держави. 2023. № 1(39). С. 67–74.*
9. *Мельник С. В. Штучний інтелект в інформаційному протистборстві нові можливості та ризики для національної безпеки. Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник "Повітряне і космічне право". 2022. № 3(68). С. 110–118.*

УЧАСТЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ІНСТИТУТУ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ ЯК УМОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО РОЗВИТКУ

*Краснопольська Тетяна Миколаївна,
к.політ.н., доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса*

У Європі та Україні молодь бере активну участь у політичному житті, сприяючи оновленню політичних інституцій та впровадженню інноваційних підходів до управління державою. Її активна участь

забезпечує адаптацію до нових викликів та стає необхідною умовою для сталого розвитку держави.

Інститут парламентаризму є одним із фундаментальних елементів демократичної політичної системи та виконує наступні функції: забезпечення легітимності політичної влади; захист політичного плюралізму; запровадження процедурної стабільності для прийняття рішень.

У класичних демократіях, зокрема у Великобританії, парламент трансформувався з дорадчого органу монарха в центральний елемент законодавчої влади. Його структура, практика виборів та партійної конкуренції стали взірцем для інших держав. Через інституційно оформлені механізми (депутатські слухання, комітетські розслідування, прем'єрські запити) забезпечується підзвітність уряду перед суспільством [8].

Парламентаризм визначає жорсткі процедури формування законодавчої влади, її роботи та підзвітності. Наприклад, у Німеччині Бундестаг не лише ухвалює закони, але й контролює діяльність уряду через систему запитів, комітетів і дебатів. Це гарантує, що представництво базується на чітких правилах відповідальності [6].

Електронні петиції та громадські консультації в шведському парламенті стали важливими інструментами інституціоналізації представництва, забезпечуючи постійний діалог між виборцями та депутатами [5].

Канадський парламент складається з Палати громад (виборна) та Сенату (призначувана верхня палата), що дозволяє поєднувати інституційне представництво як населення, так і регіонів, забезпечуючи баланс інтересів у федеративній державі.

Європейський парламент є прикладом інституціоналізації політичного представництва на наднаціональному рівні. Він формалізує інтереси громадян Європейського Союзу, забезпечуючи демократичну

легітимність процесу ухвалення рішень у межах наддержавного утворення [10].

Інститут парламентаризму дозволяє враховувати інтереси різних соціальних, етнічних та ідеологічних груп. Наприклад, завдяки системі пропорційного представництва в Нідерландах жодна політична група не домінує одноосібно, що сприяє створенню коаліцій і досягненню компромісів – ключових для політичної стабільності в полікультурних суспільствах [7].

У скандинавських країнах парламенти активно інтегрують молодіжні квоти або інші механізми для залучення молоді до політики. Норвегія, Швеція, Ісландія та Данія входять до списку двадцяти наймолодших парламентів світу за відсотком парламентарів віком до 30 років.

У Норвегії молодіжні організації мають право висувати кандидатів на вибори, що сприяє залученню молоді до політичного процесу. Крім того, держава активно підтримує молодіжні ініціативи через фінансування та освітні програми.

Згідно з даними, опублікованими Міжпарламентським союзом (МПС) , Норвегія має найвищу частку молодих політиків у світі: 13,6% парламентарів віком до 30 років. Швеція з 2010 року утримує рекорд наймолодшого члена парламенту у світі – на той момент 18-річного Ентоні Абеле. Крім того, молодь активно включається до структур урядів. Так, у 2019 році в Фінляндії Сання Марін у віці 34 років стала наймолодшим прем'єр-міністром у світі. У 2021 році в Норвегії Емілі Енгер Мель стала наймолодшим міністром юстиції у віці 28 років, а 2022 – у Швеції 26-річна Роміна Пурмохтарі стала міністром клімату та навколишнього середовища [11].

Варто зазначити, що у країнах ЄС спостерігається зростання інтересу до залучення молоді. Зокрема, зниження вікового цензу для участі у виборах: у Німеччині, Австрії, Бельгії та Мальті право голосу мають особи з 16 років, а в Греції – з 17 років. Такі заходи сприяють підвищенню

політичної активності молоді та її інтеграції в демократичні процеси [4].

Україна також має значний потенціал для підвищення рівня політичного представництва молоді. Зокрема, це розробка та впровадження програм з політичної освіти для молоді (сприятиме підвищенню її обізнаності та активності); фінансова та організаційна підтримка молодіжних ініціатив (дозволить залучити більше молодих людей до політичного процесу); зниження вікового цензу для кандидатів на виборні посади (може сприяти збільшенню кількості молодих політиків); створення програм наставництва між досвідченими політиками та молоддю (допоможе передати знання та досвід новому поколінню).

В нашій державі реалізуються проєкти, спрямовані на підвищення політичної активності молоді та її залучення до процесів прийняття рішень. Наприклад, у рамках проєкту Ради Європи «Молодь за демократію в Україні» проводяться заходи, що сприяють зміцненню участі молоді в демократичних процесах, особливо в умовах війни та післявоєнного відновлення. Так, у листопаді 2022 року в межах Фази II проєкту було зібрано та опубліковано колекцію з 20 історій та практик молодіжної роботи в умовах російської збройної агресії проти України (молодіжних центрів, громадських організацій та окремих активістів у реалізації соціальних, культурних, освітніх та екологічних ініціатив). Збірник служить джерелом навчання для молоді України та інших країн-членів Ради Європи [1].

В рамках фази III проєкту з 2023 року реалізується програма підвищення кваліфікації «Молодіжна політика, заснована на підходах участі», спрямована на підвищення компетентностей молоді та представників органів влади у впровадженні політик, що враховують голос молоді [2].

Крім того, Центральна виборча комісія України ініціює заходи для залучення молоді до виборчих процесів. У листопаді 2024 року відбувся онлайн-круглий стіл на тему «Важливість участі молоді у виборах для

функціонування та розвитку демократичного суспільства», який об'єднав молодих лідерів з різних регіонів України [3].

Також варто відзначити роль молоді у діяльності Парламентської дослідницької служби Верховної Ради України. Молоді фахівці активно долучаються до аналітичної роботи, сприяючи підвищенню якості законодавчого процесу та ефективності парламенту [9].

Отже, інститут парламентаризму перетворює волю громадян на дієву законодавчу практику через систему виборів, фракцій, парламентських комітетів і процедур підзвітності. Парламентаризм як інститут універсалізує політичне представництво (через виборчі процедури та партійну конкуренцію), створює стабільні канали політичної комунікації між громадянами та владою, гарантує підзвітність та прозорість процесу ухвалення рішень, забезпечує інституційну сталість політичного процесу, а також адаптується до нових викликів.

Участь молоді у формуванні інституту парламентаризму є необхідною умовою для розвитку демократичного суспільства. Європейські країни та Україна впроваджують різноманітні ініціативи для залучення молоді до політичного життя.

Досвід країн Заходу свідчить про ефективність залучення молоді до політичного процесу через освітні програми, підтримку молодіжних організацій та зміни у виборчому законодавстві. Україна, маючи активну та патріотичну молодь, має всі передумови для підвищення її ролі у політичному житті країни.

Список використаних джерел:

1. *Колекція досвіду молодіжної роботи, що базується на підходах і стандартах Ради Європи, в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України. Рада Європи, квітень 2023. 152 с. URL: <https://rm.coe.int/experience-collection-27-04-23-4-/1680ab2181>*
2. *Програму підвищення кваліфікації «Молодіжна політика, заснована*

на підходах участі» успішно впроваджують в Україні. 16.08.2024. Офіс Ради Європи в Україні. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/the-council-of-europe-s-professional-development-programme-participatory-youth-policy-is-being-successfully-implemented-in-ukraine>

3. У ЦБК відбувся круглий стіл щодо важливості участі молоді у виборах. 14.11.2024. Центральна виборча комісія. URL: <https://www.cvk.gov.ua/novini/u-tsvk-vidbuvsya-krugliy-stil-shhodo-vazhливosti-uchasti-molodi-u-viborah.html>

4. Del Monte M. Youth participation in European Elections. BRIEFING. EPRS. December 2023. European Parliament. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/754634/EPRS_BRI\(2023\)754634_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/754634/EPRS_BRI(2023)754634_EN.pdf)

5. Democracy. Sveriges riksdag. URL: <https://www.riksdagen.se/en/how-the-riksdag-works/democracy/>

6. German Bundestag - Committees. German Bundestag. URL: <https://www.bundestag.de/en/committees>

7. House of Representatives. URL: <https://www.houseofrepresentatives.nl>

8. How Parliament works. UK Parliament. URL: <https://www.parliament.uk/about/how/>

9. How youth participation strengthens Parliamentary Research Service. 21 Jan. 2024. RANG. URL: <https://internews.ua/en/rang/materiale/youth-strengthens-rsvru>

10. Parliament's powers. European Parliament. URL: <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/en/parliaments-powers>

11. Young people relatively well represented in the Nordic countries. United Nations Western Europe. URL: <https://unric.org/en/young-people-relatively-well-represented-in-the-nordic-countries/>